

Stanisław Plich

(ur. 23 X 1913, Gołęcin-Poznań – zm. 25 X 1999, Poznań)

syn Stanisława i Katarzyny z d. Gorońskiej. Po zdaniu w 1927 roku Publicznej Szkoły Powszechnej na Sołacz (dzielnica w Poznaniu), pracuje w sposób dorywczy na poznańskiej uczelni. Taki stan rzeczy utrzymuje się do roku 1935. W tym czasie zostaje powołany do Wojska Polskiego. W połowie kwietnia 1938 roku, po obowiązkowej służbie wojskowej i otrzymaniu stałego zatrudnienia na Uniwersytecie Poznańskim, bierze ślub z Władysławą Vogt.

Stanisław był przez niemal pięćdziesiąt lat swojego życia pracownikiem Uniwersytetu Poznańskiego (od 1955 roku Uniwersytet im. Adama Mickiewicza). Zaczyna pracę na stałe w lutym 1937 roku – w charakterze laboranta w Zakładzie Ogólnej Hodowli Zwierząt UP¹. Na tym stanowisku utrzymuje się do początku września 1939 roku, zostaje wtedy zmobilizowany. Po przegranej kampanii wrześniowej (od 1 do 18 IX 1939 roku) oraz przejściu obozu jenieckiego w Skierniewicach (od 18 IX do 10 X 1939 roku), powraca do Poznania. Od początku listopada 1939 roku ponownie zostaje zatrudniony na stanowisku laboranta w tym samym miejscu, tyle że w ramach Uniwersytetu Rzeszy w Poznaniu, w którym pracuje do 15 I 1945 roku. Dzięki stałemu zatrudnieniu w czasie okupacji miał możliwość ratowania mienia UP pod koniec wojny, w czasie opuszczania przez niemiecki personel uniwersytetu – o czym więcej niżej.

W latach 1945–1951 był woźnym w Dziekanacie Wydziału Humanistycznego UP. Na początku marca 1951 roku przeniósł się – na własne życzenie – do Obserwatorium Astronomicznego UP, mieszczącego się przy ul. Słonecznej 36 w Poznaniu.

¹ Na przestrzeni kilkudziesięciu lat jego zatrudnienia na UP pojawiają się inne nazwy określające stanowisko S. Plicha: mistrz, technik, majster i starszy majster.

Jako laborant w obserwatorium był odpowiedzialny za „laboratoryjną służbę czasu”² i pomoc przy obserwowaniu. W 1956 roku uzyskał zaświadczenie z Katedry Astronomii UAM, potwierdzające to, że przeszedł szkolenie na laboranta i pomyślnie zdał „egzamin przed Kolegium Obserwatorium”. Dzięki temu wiemy, że wykazać się musiał umiejętnościami, takimi jak: rejestrowanie i obserwowanie przejścia gwiazd, przyjmowanie sygnałów czasu, porównywanie zegarów, wymierzanie taśm obserwacyjnych i sygnałowych, wstępne redukcje obserwacji i sygnałów, obserwacje astrofotograficzne czy prace laboratoryjne w ciemni fotograficznej. Kolejne lata przebiegały dosyć spokojnie. W zachowanej dokumentacji personalnej Plicha zachowały się na ogół wnioski o podwyżki lub zapomogi, które były za każdym razem opiniowane przez jego przełożonych. Załamanie zdrowia u Stanisława przyszło w połowie lat 60. XX wieku. Wiemy jedynie tyle, że przez cały miesiąc – lipiec 1965 roku, był on na urlopie zdrowotnym z powodu przebytego zawału. Pojawiła się także negatywna opinia o Stanisławie Plichu. Artur Góral, kierownik administracji budynku Obserwatorium Astronomicznego, wystosował 27 II 1974 roku pismo do prorektora prof. Zbigniewa Leońskiego, w którym domaga się „podniesienia dyscypliny pracy” w Obserwatorium, ponieważ Plich miał ignorować wpisywanie się do zeszytu „wyjść i powrotów” oraz nie dbać o bibliotekę. Nie wpłynęło to jednak na dalsze jego zatrudnienie. Wedle notatki został on pouczony przez przełożonego, który przeprowadził z nim rozmowę „wychowawczą”. W kilka lat później, dokładnie 9 XI 1978 roku, w wieku 65 lat, przeszedł na zasłużoną emeryturę.

Ponadto należy podkreślić, że Stanisław Plich przyczynił się do ocalenia zbiorów Zakładu Ogólnej Hodowli Zwierząt Uniwersytetu Poznańskiego, ratując w ostatnich dniach okupacji niemieckiej sprzęt (maszyny do pisania) i przedmioty naukowe (mikroskopy i aparaturę laboratoryjną), w tym także bibliotekę tego zakładu. Za każdym razem jego przełożeni wspominali te czyny, kiedy należało przedstawić opinię o Stanisławie Plichu przy okazji różnych wniosków. W jednym z powojennych prelimi-

² W Radiu Poznańskim nadawano w latach 30. XX w. sygnał czasu z Obserwatorium Astronomicznego UP (np. „Nowy Kurjer: dawniej Postęp” z 16 maja 1930 r., R. 41, nr 113, s. 12). Prace tego rodzaju wykonywał S. Plich w powojennych latach działalności tej placówki astronomicznej.

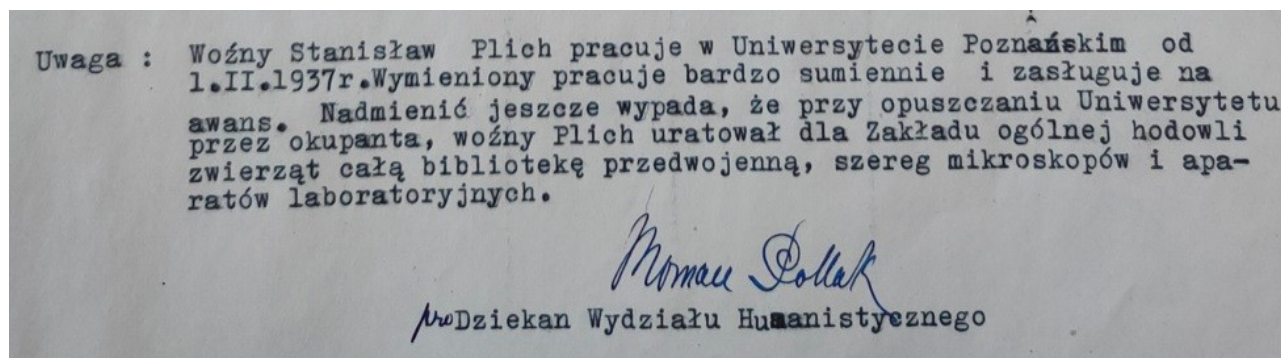
narzy Roman Pollak, rektor Tajnego Uniwersytetu Ziemi Zachodnich, raz jeszcze wymienił zasługi Plicha na rzecz ratowania mienia Uniwersytetu Poznańskiego.

Stanisław Plich zmarł w dwa dni po swoich 86. urodzinach – 25 X 1999 roku. Został pochowany na cmentarzu św. Jana Vianneya przy ul. Lutyckiej w Poznaniu.

opracował: Szymon Bauman

Ryc. 1. Stanisław i Władysława Plichowie pod koniec lat 50. XX wieku
AUAM, Dział Spraw Osobowych – Plich Stanisław, sygn. 523/1069

Ryc. 2. Opinia prof. Romana Pollaka o Stanisławie Plichu w preliminarzu budżetowym Wydziału Humanistycznego UP na rok 1947
AUAM, Rektorat (po 1945), sygn. 354/7, s. 8

pracowników państwowych (DZ. Ust. Nr. 14 poz. 92) wnoszę o przyznanie grupy X ob. P l i c h o w i Stanisławowi.
Wymieniony pracował od 1.2.1937 do końca maja 1945r. jako laborant przy Zakładzie Ogólnej Hodowli Zwierząt. Ze względu na to, że ob. Plich i w czasie okupacji był zatrudniony w tymże Zakładzie, miał możliwość uratowania przy opuszczaniu Zakładu przez okupanta, nietylko całej biblioteki, lecz i kompletnego urządzenia tegoż Zakładu.

Laborant Plich był bardzo sprawnym pracownikiem przed okupacją niemiecką, a po ustąpieniu Niemców okazał swoje poświęcenie dla Zakładu ratując sprzęt i przedmioty naukowe, wobec tego zasługuje ze wszelkimi na przyjęcie go na dawne stanowisko z zamianą poprzedniego kontraktu na stały etat X gr. uposaż.
S. Głowacki
Kierownik Zakładu Hod. Og. Zw.

Ob. Plich Stanisław przeszedł w Obserwatorium Astronomicznym U.P. w okresie od maja do września 1951 r. systematyczne przeszkolenie w zakresie prac laboratoryjnych służby czasu i astrofotografii, uzyskując pełne kwalifikacje. Od tego czasu przyjmuje samodzielnie sygnały czasu i porównuje zegary wraz z opracowaniem obserwacji, oraz wykonuje wszystkie prace związane z wywoływaniem klisz astronomicznych. Obowiązki swoje wykonuje sumiennie ku pełnemu zadowoleniu pracowników naukowych Obserwatorium stanowiąc pełnowartościową pomoc techniczną.

Ryc. 3. Kilka fragmentów z akt pracowniczych Stanisława Plicha AUAM, Dział Spraw Osobowych – Plich Stanisław, sygn. 523/1069

Źródła

AUAM, Dział Spraw Osobowych – Plich Stanisław, sygn. 523/1069.

AUAM, Rektorat (po 1945), sygn. 354/7 (Wydział Humanistyczny. Preliminarz budżetowy na rok 1947), s. 8.